

TBMM
HALKLARIN ES'UL KURUMU
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı: 15159
Tarih: 27.11.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

37204

Aşağıda belirtilen soruların **Milli Eğitim Bakanı YUSUF TEKİN** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

ÖZGÜL SAKI
İstanbul Milletvekili

Bakanlığınızın 2026 Bütçe Sunumunda, mesleki ve teknik eğitimin “üretim-istihdam odaklı” yeniden yapılandırıldığı, mesleki eğitim merkezleri (MESEM), sektöre entegre okullar, sektör içi okullar ve meslek ortaokulları gibi modeller aracılığıyla öğrencilerin daha erken yaşlarda işletmelerde üretim süreçlerine dâhil edildiği görülmektedir. 7. sınıftan itibaren başlayan Zanaat Atölyeleri, Meslek Ortaokulları, erken yaşta beceri geliştirme programları, işletme içinde kurulan okullar ve 9. sınıftan itibaren yoğun işyeri temelli eğitim, çocukların fiilen işgücü piyasasına yönlendirilmesine neden olmaktadır.

Bakanlığın sunumunda yer alan ELMAS Programı (savunma sanayi ile yürütülen iş birliği), öğrencilerin savunma sanayine bağlı üretim ortamlarına yönlendirilmesini içermektedir. Bu kapsamda, ağır ve tehlikeli işler sınıfına girebilecek savunma sanayi faaliyetlerinde çocukların işyerlerinde fiilen çalıştırılması veya üretim süreçlerinin parçası hâline getirilmesi ihtimali ciddi bir çocuk hakları ve iş güvenliği sorununun ortaya çıktığını göstermektedir.

Bakanlık sunumunda yer alan ifadelerden de görüldüğü üzere, “sektöre entegre okullar”, okul ile işletme aynı çatı altında birleşmektedir. Kütahya'daki “Şeref Kazcıoğlu MTAL” ve İstanbul'daki “Aisin Otomotiv MTAL” gibi örneklerde olduğu gibi, eğitim kurumunun doğrudan özel sektör tesisleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, organize sanayi bölgeleri ve Ar-Ge merkezlerinin içine yerleştirilmesi, öğrencilerin üretim süreçlerine işçi statüsünde katıldığı bir modele dönüşmektedir. Bu model, görünürde “eğitim” olarak sunulsa da özel sektörün ucuz, denetimsiz ve esnek çocuk işgücüne erişimini kolaylaştırma amacı gütmektedir.

Mesleki eğitim adı altında çocuk emeğinin üretim süreçlerine dahil edilmesi; Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, 4857 sayılı İş Kanunu, ILO'nun 138 ve 182 No'lu Sözleşmeleri ve Türkiye'nin ulusal çocuk koruma mevzuatı ile çelişmektedir. Bu çerçevede, mesleki eğitim politikalarının çocuk işçiliğine dönüşmemesi Bakanlığınızın sorumluluğudur.

Bu bağlamda;

1. ELMAS Programı kapsamında savunma sanayii ile yürütülen iş birliklerinde kaç okul, kaç öğrenci savunma sanayi faaliyetleri ile ilişkilendirilmiştir? Bu öğrenciler hangi üretim süreçlerine dâhil edilmektedir? Savunma sanayine ait tesislerde çocuk yaştaki öğrencilerin çalıştırıldığı doğru mudur? Savunma sanayi faaliyetlerinin “ağır ve

tehlikeli işler” kapsamında olduğu gözetildiğinde; çocukların buralara yönlendirilmesinin hukuki dayanağı nedir?

2. “Sektör içi okullar” ve “sektöre entegre okullar”da öğrenciler fiilen üretime katılmakta mıdır? Katılıyorsa çalışma süresi, iş tanımı, sigorta ve iş güvenliği prosedürleri nasıl düzenlenmektedir?
3. Mesleki eğitimde özel sektörle yapılan protokoller kapsamında öğrencilerin üretim süreçlerine katılımının karşılığında işverenlere sağlanan teşvik ve desteklerin toplam tutarı nedir ve hangi kaynak kalemlerinden karşılanmaktadır?
4. OSB içindeki özel meslek liselerine 2025 yılı itibarıyla öğrenci başına 77.626 TL’ye kadar teşvik ödemesi yapıldığı doğru mudur? Bu teşviklerin denetimi hangi mekanizma tarafından yapılmaktadır? 2026 yılı için planlanan teşvik ödemesi varsa tutarı nedir?
5. Meslek ortaokullarında 7. sınıftan itibaren uygulamalı mesleki deneyim verildiği açıklanmıştır. Bu okullardaki 12–13 yaşındaki öğrenciler üretime katılmakta mıdır?
6. Türkiye genelinde MESEM programına kayıtlı öğrenci sayısı nedir? MESEM kapsamındaki öğrencilerin hangi sektörlerde ve kaç işletmede çalıştığına dair güncel veri var mıdır? Bu işletmelerin kaç “tehlikeli” veya “çok tehlikeli” iş kolundadır?
7. Son üç yılda MESEM kapsamında iş kazası geçiren ve yaşamını yitiren öğrenci sayısı kaçtır? İş kazası sonucu ölen MESEM öğrencileri hakkında yürütülen idari ve adli soruşturmalar hangi aşamadadır? Bu kazalardaki işverenlere yaptırım uygulanmış mıdır?
8. MESEM kapsamında çalıştırılan çocukların sigorta kapsamı neden yalnızca “iş kazası ve meslek hastalığı” ile sınırlıdır? Bu çocukların emeklilik primleri neden ödenmemektedir?
9. 2022–2025 yılları arasında MESEM ve özel meslek liseleri için İşsizlik Sigortası Fonu’ndan ne kadar kaynak aktarılmıştır? Bu kaynağın aktarım gerekçesi nedir?
10. MESEM uygulamasında çocukların haftada 4 gün fabrikada, 1 gün okulda olması eğitim hakkı ihlali değil midir? Bu uygulama hangi pedagojik temele dayanmaktadır?
11. Devamsızlık yapan öğrencilerin “bir işletmeyle sözleşme imzalamak şartıyla MESEM’e yönlendirilmesi” uygulamasının yasal dayanağı nedir? Bu yönlendirme sürecinde veli onayı zorunlu mudur?
12. Organize sanayi bölgelerinde kurulan ve kurulması planlanan yatılı bölge ve sektör okulları fiilen “yatılı çocuk işçi kampları” niteliğinde değil midir? Bu uygulamayı durdurmayı planlıyor musunuz?
13. MESEM sistemine yönlendirilen çocukların büyük çoğunluğunun yoksul ailelerden geldiği bilinmektedir. Yoksulluğun çocuk işçiliğini zorunlu hale getirmesini önlemek için hangi sosyal destek politikaları uygulanmaktadır?
14. Mesleki ve teknik eğitimin “üretim-istihdam odaklı” kurgulanması Türkiye’nin taraf olduğu ILO 138 Sayılı Asgari Yaş Sözleşmesi ve BM Çocuk Hakları Sözleşmelerine uygun mudur?